

'המעפיל האלמוני'

שימשה להובלת נוסעים באיי הים הצפוני. ב- 31 בדצמבר 1946 הפליגה משוודיה למרסיי בפקודו של יוס'לה דרור ו'הגדעוני', ראובן אורן.

שמה היה בתחילה 'הגנה חירות'. משיקולים פוליטיים הוחלט לקרואה על שם מעפיל אשר נהרג ב- 9 בפברואר 1947, בעימות עם הבריטים באנייה 'לנגב', במהלך הפלגתה ארצה. הפליגה מצרפת ב- 3 בפברואר כשעל סיפונה 794 מעפילים. ההפלגה עברה ללא קשיים מיוחדים מלבד תקלות מנוע וים סוער.

ב- 15 בפברואר יורטה ע"י שתי משחתות בריטיות, בסיומה של התכתשות אלימה נכנעו המעפילים, האניה נגררה לנמל חיפה, והמעפילים גורשו לקפריסין.

מפרט טכני

שמות קודמים	San Miguel, הגנה-חירות
שם צופן	'חרות'
שנת בניה	1875
סוג כלי השייט	ספינת חופים להובלת נוסעים. עומק במים 12 רגל
תפוסה	450 טון
הנעה	פחם
מהירות	8 קשרים

רכש והכנה

הרוכש	איש עסקים שוודי בשם גיליאזיס עבור 'המוסד לעלייה ב'.
מקום הרכישה	שוודיה
נתיב שייט לנמל ההכנה	דרך הים הצפוני לצרפת ע"י יוס'ה דרור.
גילוי בריטי בשלב זה	אין גילוי בריטי בשלב זה.
צוות ההכנה	יהושע בהרב, יוס'ה דרור, ורנר סלומון וראובן אורן בשוודיה. אח"כ צוות האחזקה בצרפת.
ארגון הספינה להעפלה	הוכשרו בספינה 870 מקומות לינה. ההכנות נמשכו מאוגוסט ועד דצמבר 1946, ובמהלך ינואר במרסיי.

צוות ומלווים

מפקד הספינה	יוס'ה דרור – פלי"ם
מלווים נוספים	שאול ביבר – פלי"ם
גדעונים	ראובן אורן (אורנשטיין), המכונה "פופשן"
מכשיר קשר	RCA מתוצרת בלגיה
רב חובל	ספרדי בשם ריקרדו
צוות	12 מלחים ספרדיים

העלאת מעפילים

נמל / אזור ההעלאה	סט שבצרפת
מספר מעפילים	794
מוצא ושיוך תנועתי	השומר הצעיר מהונגריה, דרוור, נוחם, בית"ר דתיים וכן קבוצה ממרוקו כולם בני נוער.
מחנות המעפילים	שאטו דה לה רו שליד ליון, וכן מחנה במרסיי.
דרך הגעה לאזור העמסה	במשאיות מליון למרסיי, שם הוקם ב-2 בפברואר 1947 מחנה לקראת העלייה לספינה.
ארגון הספינה	המעפילים התארגנו על פי השתייכותם התנועתית, בהדרכת מדריכים ואחראים.

ההפלגה

תאריך ההפלגה	3 בפברואר 1947
נתיב ההפלגה	מסט בדרום צרפת למפרץ מול איי היירס (Hyeres) מזרחית לטולון, מיצר מסינה, כריתים, דרומית לקפריסין בנתיב לימסול – פורט סעיד, וחופי הארץ.
אירועים בדרך	הספינה הפליגה בפברואר תחת השם 'הגנה- חירות'. למחרת נתגלה קלקול במנוע, ונאלצו לעגון במפרץ היירס, 15 מייל מזרחית לטולון. בדרך לכרתים הים סער. הגיעה הוראה לשוט מדרום לקפריסין ולהגיע לחופי הארץ מכיוון דרום. ביום האחרון להפלגה הגיעה הוראה לשנות את שם הספינה ל'המעפיל האלמוני' בנימוק שארגוני ה"פורשים" התפארו בארגון עלייה משלהם ומשתמשים בשם חירות, על כן תוספת המילה "הגנה" הייתה מתפרשת כפעולה משותפת אתם.

עימות עם הבריטים

גילוי וליזוי בריטי	ב-14 בפברואר נתגלתה הספינה על ידי מטוס בריטי. ב-15 בפברואר החלו ללוותה שתי משחתות.
הכנות לעימות והוראות	המעפילים התארגנו בקבוצות על פי ההשתייכות הארגונית ותודרכו להגן על ההגה, הגשר וחדר המכונות מפני השתלטות בריטית. הוחלט לשוט בשעות הלילה לכיוון תל-אביב כדי להגיע לפני שהבריטים יופיעו. כמו כן כיבו את האורות. ההוראות היו רגילות- להתנגד פסיבית.
העימות ותוצאותיו	הבריטים תקפו בעזרת שתי משחתות, ומשחתת שלישית המתינה במרחק. הם השליכו פצצות גז והעלו חיילים על הסיפון. ההתנגדות ערכה כמחצית השעה. הבריטים הודיעו שעל הספינה לשוט לחיפה. בהיות החיילים על הסיפון התחוללו התכתשויות וכן הותזו סילוני מים. המשחתות נגחו בספינה שניסתה להתחמק.
תקשורת לארץ בעימות	הייתה כל זמן העימות.

חילוץ מלווים

הוראות והכנות לחילוץ	הוכנו מקומות מחבוא בטנק מים ל-10 אנשים בספינה. הסתתרו בו הגדעוני ושבעה איש. יוסלה דרור ושאול ביבר המשיכו לקפריסין.
החילוץ	בנמל חיפה ע"י עובדי סולל בונה בנמל, לאחר שהמעפילים הורדו.

תוצאות

לאן הגיעו המעפילים	המעפילים הועברו לספינות גירוש בריטיות בנמל חיפה והגיעו למחנות הקייץ בקפריסין.
--------------------	---

שונות

על גשר הסיפון הוצב שלט באנגלית : "נלסון : ראה את יורשיך!".